

Lauri Niskasaari

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Lauri Niskasaari

Muut hakijat: Matti Kaakinen

Vireilletulopvm: 4.10.2013

Etuoikeuspvm: 4.10.2013

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Lauri Niskasaarelle ja Matti Kaakiselle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2013:0036.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 3,5 ha

Alueen nimi: Rönkön raatajat

Sijainti: Inari, Laanila, Rönkönoja, Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnoima valtionmaa, virkistysmetsä. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 65 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun suorittamiseen lupa-alueella.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville.

Perustelut: Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään mahdollisesti aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja kolttu-asioiden liittyvät määräykset

Kullanhuudontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut:

Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kullanhuudontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuudontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuudonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuudonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuudonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätahuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätahuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuudontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätahuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuudontaluvan haltijan on asetettava 1200 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan lapiokaivua. Alue sijoittuu tieverkoston läheisyyteen.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Hakemuksessa on haettu lupaa pystyttää lupa-alueelle 2 kpl kevytrakenteisia rakenteita. Kaivoslain edellytykset rakennuksen välttämättömyydelle eivät täyty, joten tämä lupa ei oikeuta kaivoslain tarkoittamaan rakentamiseen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Kaivosviranomaiselle toimitettujen tietojen pohjalta toiminnan laadun ja laajuuden arvioinnille ei ole riittäviä edellytyksiä, jolloin rakentamista ei voida pitää välttämättömänä.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 20.2.2014 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 20.2.2014.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut muuttuneesta hakemuksesta (aluemuutos) kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 16.4.2014 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 16.4.2014.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO2014:111) mukaisesti pyytänyt uudet lausunnot hakemuksesta kaivoslain 38 §:n nojalla saamelaiskäräjiltä, alueen paliskunnalta ja alueen hallinnasta vastaavalta viranomaiselta. Lausunnot on tullut toimittaa 21.12.2015 mennessä.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 21.1.2014

Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta. Ivalon paliskunta on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että haluaa kaikissa paliskunnan alueelle myönnettävissä luvissa huomioitavan, että kaivukuopat tulee merkitä hyvin tai peittää talven ajaksi, jotta kuoppiin ei putoaisi poroja ja /tai muita kulkijoita. Ns. pyykkinarut on poistettava talveksi, koska ne tarttuvat muutoin poron sarviin.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 21.1.2014

Metsähallitus ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 21.1.2014

Inarin kunnan lausunto 29.1.2014 ja 6.2.2014

Hakemus kohdistuu Saariselän asemakaavan mukaiselle loma-asuntoalueelle RA-2. Loma-asuntoalueelle kullanhuuhtontalupaa ei tule myöntää.

Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että minikaivinkoneen käyttäminen on koneellista kullankaivuuta ja tarvitsee ympäristöluvan.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 21.1.2014

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 27.1.2014

Haettavakullanhuuhtonta-alue sijaitsee Inarin kunnan alueella, Rönkönojan varrella.

Alue ei sisällä luonnonsuojeluohjelma- tai luonnonsuojelualueisiin, ei myöskään erämaa-alueisiin eikä Natura 2000 -suojelualueverkostoon. Kullanhuuhtonta-alue sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion virkistysmetsäaluetta. Alueella ei ole tiedossa olevia rauhoitettujen tai uhanalaisten lajien esiintymiä.

Lupa-alueella ottava huomioon

Metsätalousalueellakin toimittaessa tulee huomioida luonnonsuojelulain säännökset ja tavoitteet sekä Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, vesiensuojelu

Hakemukseen on liitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Suunnitelma on hyvin yleispiirteinen eikä siitä tarkemmin ilmene, miten suunnitelmalla todellisuudessa ehkäistään mahdollisia ympäristöhaittoja, mm. humuksen ja kiintoaineksen huuhtoutumista vesistöön ottaen huomioon myös tulva-aikaiset virtaamat. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttavan humuksen ja kiintoaineksen joutuminen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 21.1.2014

Saamelaiskäräjien lausunto 20.2.2014

Saamelaiskäräjien yleiskannanotto ei-koneellisiin kullankaivulupiin saamelaisten kotiseutualueella

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 7.6.2012 päättänyt, että se ei lähtökohtaisesti vastusta vanhan kaivoslain (503/65) nojalla myönnettujen valtauslupien myöntämistä kullanhuuhdontaluviksi. Uudet kaivoslain mukaiset kullanhuuhdonta-hakemukset tulee kuitenkin käsitellä kaivoslain §:n 38 ja §:n 50 mukaisesti.

Saamelaiskäräjien hallituksen em. päätökseen sisältyvän linjauksen mukaisesti saamelaiskäräjät ei lähtökohtaisesti vastusta kullanhuuhdontalupien (lapiokaivu) myöntämistä sellaisille alueille, joilla jo ennestään on harjoitettu kullankaivutoimintaa. Myönnettävien lupien mukainen toiminta kohdistuisi sellaisille alueille, jotka eivät alueella harjoitetun aiemman toiminnan vuoksi pääasiassa ole enää luonnontilaisia, ja joiden käyttäminen edelleen kullankaivutoimintaan ei näin ollen aiheuttaisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, mukaan lukien saamelaisten perinteiset elinkeinot ja niiden modernin harjoittamisen muodot. Lupaehdoissa tulee todeta, että kaivukuoppia ei tule liputtaa, koska ne ovat turvallisuusriski poroille. Kaivukuopat tulee merkitä muulla tavoin selkeästi maastoon.

Uuden kaivoslain 38 §:n soveltaminen

Lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Kaivoslain nojalla myönnettävien lupien mukaisesta toiminnasta saamelaisten oikeuksille aiheutuvat vaikutukset johtuvat saamelaiskäräjien käsityksen mukaan suurelta osin siitä, että kaivutoiminnan seurauksena aina syntyy ympäristövaikutuksia, jotka taas välillisesti vaikuttavat alueen saamelaisväestön edellytyksiin alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan näiden ollessa erityisellä tavalla luontosidonnaisia. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan uuden kaivoslain 38 §:n em. yleislauseke lainsäätäjän tarkoittamassa mielessä tarkoittaa käytännössä, että Tukesin tulisi kaivoslain mukaisia lupia myöntäessään kaikissa myönnettävien lupien lupaehdoissa soveltaa kriteereitä, jotka

kussakin yksittäistapauksessa pienentäisivät mahdollisia ympäristövaikutuksia ja näin saamelaiselinkeinoille aiheutuvia muita haittoja mahdollisimman tehokkaasti. Saamelaiskäräjät ehdottaakin, että Tukes kaivosviranomaisena soveltaisi käytännön osoituksena uuden kaivoslain 38 §:n vaikutusten huomioimisesta jatkossa myönnettäviin lupiin ympäristöoikeuden ja –hallinnon BAT (best available technique) ja BEP (best environmental practice) –periaatteita. Periaatteiden käytännön soveltamiseksi Tukesin tulisi selvittää mitä ”parhaan käytettävissä olevan tekniikan” ja ”ympäristön kannalta parhaan käytännön” sovellukset käytännössä ovat kulloinkin käsillä olevassa lupa-asiassa ja edellyttää niiden soveltamista.

Edellä kuvattujen periaatteiden soveltaminen tarkoittaa käytännössä myös sitä, että Tukesin tulisi edellyttää luvan hakijoilta nykyistä laajempaa ja yksityiskohtaisempaa kuvausta käytettävistä menetelmistä, tekniikoista ja suunnitellusta toiminnasta kokonaisuutena, sisältäen myös konkreettisen arvion vaikutuksista, joita suunnitelluilla toimenpiteillä tulee olemaan luontoympäristöön. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hakemuksia, joissa toiminnan ympäristövaikutuksia ei ole kuvattu lainkaan, kuten useiden hakemusten kohdalla on asian laita, ei tulisi sellaisenaan hyväksyä, koska kaivutoiminnalla aina on jonkinasteisia vaikutuksia luontoympäristöön. Toisaalta vaikutusten kuvaaminen edes pääpiirteittäin luo pohjan sen arvioimiseksi, millainen vaikutus näillä luontoympäristön muutoksilla voi olla saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksille.

Vasta, kun edellä kuvatut asiat saadaan lupaprosessissa asianmukaisesti kuvattua, on BAT ja BEP –periaatteita mahdollista soveltaa. Toisaalta, kuten jo todettu, lupahakemuksista ei muilla sidosryhmillä ole edellytyksiä antaa oikeisiin ja riittäviin tietoihin perustuvaa lausumaakaan, ellei em. lupaprosessin olennaisia vähimmäiskriteereitä erityisesti hakemuksen sisällön suhteen tarkisteta nykyisin voimassa olevasta käytännöstä.

Saamelaiskäräjät edellyttää, että nk. jatkolupa-asioissa lupamääräyksiä ei saa lieventää aiemman luvan ehdoista. Mikäli lupaehdot lievennetään, tulee Tukesin neuvotella asiasta saamelaiskäräjien kanssa kaivoslain §:n 38 mukaisesti.

Saamelaiskäräjät toteaa edelleen, että Tukesin toiminta kaivosviranomaisena saamelaisten kotiseutualueen kullanhuuhtontahakemusten käsittelyssä vaatii edelleen kehittämistä ja yhteistyötä saamelaiskäräjien kanssa, jotta kaivoslain §:n 38 edellytykset lupaprosessien osalta täyttyisivät. Tähän mennessä Tukes ei ole saamelaiskäräjille tulleissa lausuntopyynnöissään käsitellyt lainkaan kaivoslain §:n 38 ja §:n 50 toimeenpanoa. Tukesin lausuntopyynnöissään käyttämä kieliasu: ”Ennen asian ratkaisemista Tukes varaa saamelaiskäräjille mahdollisuuden selvittää hakemusten mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaan kieltään ja kulttuuriaan, harkita mahdollisten haittojen vähentämistä ja ehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä ottaa kantaa saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:n säädettyjen neuvottelujen tarpeellisuuteen” ei ole kaivoslain §:n 38 mukainen, eikä luo edellä esitetyllä tavalla riittäviä edellytyksiä todelliseen vaikutustenarviointiin.

Kaivoslain 38 §:n tarkoitus hallituksen esityksen mukaan

Kaivoslain §:n 38 mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009vp) ohjataan tarkemmin §:n 38 soveltamista. Hallituksen esitys nimenomaisesti linjaa lupaviranomaisen tehtäväksi 1 momentin nojalla saamelaisten kotiseutualueetta koskevia malminetsintälupa-, kaivoslupa- ja kullanhuuhdontalupahakemuksia käsitellessään selvittää luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat hyödyt ja haitat saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Hallituksen esitys korostaa lupaviranomaisen vastuuta asian selvittämisessä, vaikka edellyttää yhteistyötä saamelaiskäräjien kanssa. Tukes ei ole tähänastisessa toiminnassaan selvittänyt hakemusten vaikutuksia saamelaiskulttuuriin. Tämän vuoksi saamelaiskäräjät näkee lupaprosessien ja lupaedellytysten tarkistamisen edellä kuvatulla tavalla välttämättömäksi, jotta kaivoslain 38 §:n edellytykset tulisivat asianmukaisesti hoidetuksi lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla.

Selvitystyössä ja lupaharkinnassa on edellä esitetyn lisäksi 1 momentin 1 kohdan mukaan otettava huomioon hakemuksessa tarkoitettun alueen läheisyydessä olevat vastaavat voimassa olevat malminetsintäluvat, kaivosluvut tai kullanhuuhdontaluvat sekä alueella aiemmin harjoitettu toiminta, alueen luonnon tila ja toisen (2) kohdan mukaan, mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee. Nyt Tukes ei ole toimittanut kullanhuuhdonta-hakemusten mukana tietoa alueen läheisyydessä olevista vastaavista kaivoslain nojalla myönnettyistä luvista tai alueen ominaisuuksista yleisemmin, vaan on ainoastaan osoittanut asian selviävän internetistä löytyvien karttojen pohjalta. Lain §:n 38 mukaisessa selvitystyössä ja lupaharkinnassa on 1 momentin 3 kohdan mukaan otettava huomioon muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot (esimerkiksi metsätalous) hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä. Tukesin on selvitettävä kaivoslain mukaisesti alueen muut käyttömuodot ja toimitettava olennainen tieto kootusti lausuntopyyntöjen yhteydessä nähtäväksi.

Hakijan selitys

Hakijalta pyydettiin selitys 6.2.2014 Inarin kunnan lausunnon perusteella. Hakija muutti hakemusaluetta 28.2.2014 toimittamassaan dokumentissa siten, että alue ei enää sijoitu lomarakentamiselle kaavoitetun alueen päälle.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 17.3.2014

Ivalon paliskunta ei ole jättänyt lausuntoaan hakemuksesta.

7) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 17.3.2014

Metsähallituksen lausunto 28.3.2014

Haettu alue sijaitsee 4-tien ja Rönkönvaaran itäpuolella Aho-ojan varrella Inarin kunnassa. Alueella on tarkoitus suorittaa ensivaiheessa lapiokaivua.

Hakemuksessa annetuista tiedoista poiketen alue kuuluu Metsähallituksen luontopalveluille.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä.

Suunnitellulta kullanhuuhdonta-alueelta (Jääräpää) tai sen läheisyydestä ei tunneta muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita, mutta koska näitä alueita ei ole kokonaan kartoitettu, voi niitä siellä olla. Kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännos, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja työn johdon viipymättä saatettava asia Museoviraston tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten.

Hakijat ovat hakemuksessaan esittäneet, että ”Aho-ojan kummallakin puolella on laaja metsäautotie- ja uraverkosto, joita pitkin pääsee joen rantaan saakka”. Metsähallitus toteaa, että varsinaisia metsäautoteitä ei alueella ole. Metsähallituksen vuokrakiinteistöille menee ajotiet. Haetulle kullanhuuhdonta-alueelle ei ole mahdollista päästä autolla eikä viedä asuntovaunuja. Asuntovaunujen sijoittamisesta kaivukauden ajaksi on erikseen neuvoteltava Metsähallituksen kanssa.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraalainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.
- Kaivutyöhön liittyvä leirytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhdonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.

- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
 - o Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
 - o Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
 - o Ajoneuvoilla liikkuminen alueella vaatii Metsähallituksen luvan.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

8) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 17.3.2014

Inarin kunnan lausunto 28.3.2014

Inarin kunnan tekninen johtaja on antanut selvityksen hakemuksen kohdistumisesta Saariselän yleiskaavamääräysten alueelle. Siitä käy ilmi, että alue ei enää sijoitu lomarakentamiselle varatulle alueelle.

9) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 17.3.2014

Lapin ELY-keskuksen lausunto 17.4.2014

Alue ei sisälly luonnonsuojeluohjelma- tai luonnonsuojelualueisiin, ei myöskään erämaa-alueisiin eikä Natura 2000 -suojelualueverkostoon. Kullanhuuhdonta-alue sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion metsätalousaluetta.

Luontoarvojen suojelu

Kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdonta- ja kaivantoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön tuhoutumista.

Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppi esiintymät, samoin kuin vesilain nojalla suojellut lähteet on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan hakijan olisi selvitettävä alueen luontoarvotiedot käyttäen olemassa olevia tiedostoja. Tietoja näistä on saatavissa Metsähallituksen luontopalveluilta, mikäli alueen luontotyyppiä ja lajistoa on inventoitu.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, vesiensuojelu

Hakemukseen on liitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Suunnitelma on kuitenkin hyvin yleispiirteinen, eikä siitä tarkemmin ilmene, miten suunnitelmalla todellisuudessa ehkäistään mahdollisia ympäristöhaittoja, mm. humuksen ja kiintoaineksen huuhtoutumista vesistöön ottaen huomioon myös tulva-aikaiset virtaamat.

Yhteisvaikutuksen kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttavan humuksen ja kiintoaineksen joutuminen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhdontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdontatoiminnassa otettava huomioon siten, että puronvarsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämistä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhdontakulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhdonta-alueella.

Rakentaminen kullanhuuhdonta-alueelle on lähtökohtaisesti kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, jos kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten.

Rakentamisen välttämättömyys ratkaistaan kullanhuuhdONTALUVAN yhteydessä.

Erämaa- ja muilla alueilla Metsähallitus voi perustellusta syystä vastustaa rakentamista. Tällainen syy voi olla maisemallinen tai aluetta koskevan muun tarpeen tai tarkoituksen huomioon ottaminen etenkin erämaa-alueella.

Jos huuhdONTALUVAN yhteydessä rakentamisen katsotaan olevan välttämätöntä, edetään maankäyttö- ja rakennuslain prosessien mukaisesti ja selvitetään tarvittavat poikkeamiset mahdollisine Natura-selvityksineen ja myönnetään rakennuslupa tai toimenpidelupa määräaikaisena.

Kulkeminen alueelle

Alueelle tulee hakemuksen mukaisesti metsäautotie tai ajokelpoinen ura, jota pitkin pääsee hakemuksen kohteena olevalle alueelle.

Lupa-alueella otettava huomioon

Metsätalosalueellakin toimittaessa tulee huomioida luonnonsuojelulain säännökset ja tavoitteet sekä Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

10) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 17.3.2014

Saamelaiskäräjien lausunto 17.4.2014

Lausunnon perustelut

Hakemus ei täytä kaivoslain 26 §:n ja 34 §:n edellytyksiä

Hakemuksesta puuttuvat lupaharkinnalle välttämättömät, kaivoslain 34 §:n edellyttämät tiedot. Lain §:n 34. 2 momentin mukaan hakemuksessa on oltava lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;

- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4) toiminnan edellytyksistä:
 - a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
 - b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; selvitystä ei kuitenkaan vaadita siltä osin kuin vaaditut tiedot sisältyvät 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Hakijat eivät anna kaivoslain 34 §:n edellyttämiä lupaharkinnan kannalta tarpeellisia ja luotettavia selvityksiä hakijoiden edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa, rajoitusten huomioon ottamisesta, eikä toimintaa koskevista suunnitelmista.

Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella, erityisellä poronhoitoalueella. Poronhoitolain 2 §:n 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Hakija ei hakemuksessaan anna kaivoslain 34 §:n edellyttämää selvitystä hankkeen vaikutuksista alueen poronhoitoon, eikä selvitystä siitä, miten poronhoitolain 2 §:n 2 momentissa määritelty alueen käyttöä koskeva rajoite otetaan huomioon hankesuunnitelmassa.

Hakijat eivät anna kaivoslain 34 §:n edellyttämää tarpeellista ja luotettavaa selvitystä toimintaa koskevista suunnitelmista. Hakijat ilmoittavat, että he eivät hae lupaa koneelliseen kullankaivuuseen, kuitenkin sekä tutkimustyössä että maisemoinnissa aiotaan käyttää apuna minikaivinkonetta. Käytettävästä kalustosta ei anneta tarkempaa selvitystä, eikä arviota käsiteltävästä maa-ainesmäärästä. Hakijoiden mukaan toiminta on pienimuotoista, eivätkä he näe toiminnalla olevan vaikutusta saamelaisten oikeuteen ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan tai alueen poronhoitoon. Toiminnan laajuutta on mahdotonta arvioida annettujen tietojen perusteella.

Hakijat eivät myöskään anna kaivoslain 34 §:n edellyttämää lupaharkinnan kannalta tarpeellista ja luotettavaa selvitystä toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus (tässä tapauksessa koneellinen kullankaivu). Haettu alue sijaitsee erityisellä poronhoitoalueella ja saamelaisten kotiseutualueella, mutta hakijat kiistävät toiminnalla olevan vaikutusta alueen poronhoitoon tai saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan.

Hakijat hakevat lupaa rakentaa rakennus tai rakennelma kullanhuuhdonta-alueelle. Hakijoiden tarkoituksena on tuoda alueelle asuntoautoja asumista varten, järjestäytyneinä yhteen tai kahteen leiriin. Näiden lisäksi hakijoiden tarkoituksena on rakentaa molempiin leireihin kevytrakenteinen umpi- tai avolaavu ja pressurakenne tavaroiden säilyttämistä varten. Rungot jätetään pystyyn talven ajaksi. Kaivoslain 26 §:n mukaan rakentaminen kullanhuuhdonta-alueella on kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, jos kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön kullanhuuhtojen tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten eikä alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos vastusta rakentamista perustellusta syystä. Hallituksen esityksessä todetaan, että poikkeaminen rakennuskiellosta voi olla maisemallinen, aluetta koskevan muun tarpeen tai tarkoituksen huomioon ottaminen etenkin erämaa-alueella ja luonnonsuojelualueella, luonnonsuojeluun liittyvä tai muu näihin verrattava syy. Kullanhuuhtoja olisi velvollinen osoittamaan rakentamisen välttämättömyyden. Osoituksena tästä välttämättömyydestä voidaan pitää kullanhuuhtojen aikaisempaa toimintaa ja sen laajuutta sekä vuosittain talteen ottamaa kultamäärää, mikä vastaisi nykytilaa. Lähinnä näiden perusteella kaivosviranomainen arvioisi vuoden aikana käsiteltävän maa-aineksen määrää sekä sen vaatimaa työtä ja aikaa sekä harkitsisi, onko rakentamista pidettävä välttämättömänä. Kaivosviranomaisen harkinnassa myös rakennuksen tai rakennelman sijainnilla on merkitystä. Jos kullanhuuhdontalupaa hakee sellainen, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta kullanhuuhdonnasta, arvioinnille ei ole riittäviä edellytyksiä eikä rakentamista lähtökohtaisesti voida pitää välttämättömänä (HE 273/2009vp).

Hakijat eivät ole hakemuksessaan selvittäneet miksi rakennelmille olisi tarvetta, eivätkä pystyneet osoittamaan rakennelmien välttämättömyyttä. Hakijat eivät ole antaneet edellä mainittuja selvityksiä, joiden perusteella kaivosviranomainen kykenisi arvioimaan, onko rakentamista alueelle pidettävä välttämättömänä. Saamelaiskäräjille ei myöskään ole toimitettu Metsähallituksen kantaa rakentamiseen. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan talven ajaksi jätettävät rakennelmat ovat turvallisuusriski sekä poroille että ihmisille, sillä kevytrakenteiset rakenteet eivät kestä kovia talvia. Rakentamiselle ei tule antaa lupaa, koska rakennelmat olisivat kaivoslain § 26 vastaisia.

Kaivoslain 38 §:n toimeenpano ja lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus
Varsinkin vuoden 2013 kuluessa saamelaiskäräjät on lukuisissa lausunnoissaan ja valituksissaan (noin 115 tapausta) kiinnittänyt huomiota siihen, että uuden kaivoslain 38 §:n toimeenpano ei tällä hetkellä toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Uuden kaivoslain 38 § edellyttää kaikkien luvanvaraisten hankkeiden käsittelyä yhteistyössä kaivosviranomaisen, saamelaiskäräjien, paliskuntien ja alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen kanssa. Kolttien kyläkokoukselta on pyydetty lausunto asiasta. Kaivoslain 38 §:n mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, kolttien kyläkokouksen, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan

viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Kaivoslain 38 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset poronhoidolle. Hakemuksesta ei käy ilmi ovatko hakijat olleet yhteydessä lvalon paliskuntaan - hakijat toteavat ainoastaan, että alueella toimitaan kymmenien vuosien aikana vakiintuneiden käytäntöjen mukaan, joista lvalon paliskunnalla ei ole ollut huomauttamista. lvalon paliskunnan kantaa ei ole toimitettu saamelaiskäräjille myöskään lausuntopyynnön yhteydessä. Saamelaiskäräjät on aikaisemmissa lausunnoissaan todennut, että maankäyttöön liittyvät lausunnot ja kaivoslain toimeenpanoon liittyvät lausunnot ovat lisääntyneet merkittävästi lvalon paliskunnassa. Paliskunnilla ei ole palkattuja asiantuntijajoukkoja ja kaikki paliskuntien toimihenkilöt ovat ammattiporonhoitajia. Mahdollisuudet vastata lausuntopyyntöihin ovat rajalliset. Vaikka paliskunnilla on erinomainen tieto hankkeiden vaikutuksista poronhoitoon ja alueen luonnosta, lausuntojen kirjoittaminen ja hankkeiden arvioiminen suhteessa lainsäädäntöön ja kansainvälisiin velvoitteisiin on vaikeaa ilman erilliskoulutusta ja muiden porotöiden ohella. Paliskunnilla ei ole mahdollisuuksia käsitellä jokaista hakemusta nykyisillä resursseilla ja kaivosviranomaisen toimittamilla tiedoilla. Nykyinen tilanne vaarantaa poronhoitajien oikeusturvan ja kaivoslain toteutumisen, koska paliskunnilla ei ole riittävästi mahdollisuuksia toimia ja osallistua kaivoslain toimeenpanoon. Saamelaiskäräjät korostaakin, että vaikka paliskunta ei olisikaan lausunut sille tulleesta kaivoslain mukaisesta luvasta, niin se ei tarkoita välttämättä sitä, että paliskunta hyväksyisi luvanmukaisen toiminnan. Saamelaiskäräjät kehottaakin Tukesia olemaan suoraan yhteydessä ao. paliskuntiin, antamaan heille asianmukaiset materiaalit ja siten mahdollisuuden lausua lupahakemuksista.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009vp) ohjataan tarkemmin §:n 38 soveltamista: kaivoslain 38 §:n edellyttämä vaikutusten arviointi on lupaviranomaisen velvollisuus. Kaivoslain 38 §:n mukaan tällöin on otettava huomioon myös hakemuksessa tarkoitettujen alueiden läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat (kohta 1), mita saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee (kohta 2) ja muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä (kohta 3). Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämää selvitystä alueella sijaitsevista muista vastaavista luvista, vaan on lausuntopyynnössään kehottanut saamelaiskäräjiä selvittämään alueen vastaavat luvat www.kaivostoiminta.fi/kartta -sivustolta. Kaivoslain 38 §:n mukaan alueen muiden vastaavien lupien selvittäminen ei ole saamelaiskäräjien, vaan lupaviranomaisen velvollisuus. Tukes ei myöskään ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämää selvitystä alueen muista käyttömuodoista eikä luvan

mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ja kaivoslain 38 §:ssä asetettu lupaviranomaisen velvollisuus ei näin ollen toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan valmiin kaavakkeen puutteellinen täyttäminen ei myöskään täytä hakijan kaivoslain 34 §:n edellyttämää selvitysvelvoitetta.

Nykyinen käytäntö ei myöskään täytä niitä velvoitteita, jotka on saamelaiskäräjille saamelaiskäräjä-lain 5 §:ssä asetettu: saamelaiskäräjien yleiseen toimivaltaan kuuluvat kaikki saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän alkuperäiskansa-asemaansa koskevat asiat. Kaivoslain 38 §, saamelaiskäräjälakia uudempana lakina, laajentaa kuitenkin neuvotteluelvoitteen yhteistyövelvoitteeksi; laki edellyttää lupaviranomaista tekemään yhteistyötä saamelaiskäräjien kanssa saamelaisten kotiseutu-aluetta koskevassa lupaharkinnassa.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kaivoslain 38 §:n edellyttämä lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että Tukesin tulisi kaivoslain mukaisia lupia myöntäessään soveltaa kriteereitä, jotka kussakin yksittäistapauksessa pienentäisivät mahdollisia ympäristövaikutuksia ja näin saamelaiselinkeinoille aiheutuvia haittoja mahdollisimman tehokkaasti.

Jotta kaivoslain 38 §:n edellytykset täyttyisivät lainsäätäjän tarkoittamassa mielessä, tulisi lupaviranomaisen myös edellyttää luvan hakijoilta nykyistä laajempaa ja yksityiskohtaisempaa kuvausta käytettävistä menetelmistä ja suunnitellusta toiminnasta kokonaisuutena, sekä konkreettisen arvion luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista luontoympäristöön. Saamelaiskäräjät ehdottaakin, että Tukes kaivosviranomaisena soveltaisi käytännön osoituksena kaivoslain 38 §:n vaikutusten huomioimisesta ympäristöoikeuden ja -hallinnon BAT (Best Available Technique) ja BEP (Best Environmental Practice) -periaatteita. Periaatteiden käytännön soveltamiseksi Tukesin tulisi selvittää mitä periaatteet kussakin hakemuksessa tarkoittavat ja edellyttää niiden soveltamista. Tällä tavalla myös saamelaiskäräjille tarjottaisiin kaivoslain 38 §:n edellyttämä mahdollisuus antaa näkemyksensä lupaharkintaan.

Lupaharkinnan kannalta keskeiset saamelaisia koskevat kansainväliset velvoitteet Hakemuksessa tarkoitettu alue kuuluu erityisesti poronhoitoon varatulle, Ivalon paliskunnan, alueelle. Poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Kaivoslain 50 §:n mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle (kohta 3). Kaivoslain 50 §:n mukaan

lupaa ei myöskään saa myöntää, mikäli luvan mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaiden kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria tai heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja kolttialueella.

Koneellinen kullankaivu tarvitsee ympäristöluvan. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan koneellisella kullankaivutoiminnalla on pitkäaikaisia ja laaja-alaisia haitallisia vaikutuksia saamelaisalueen luontoon ja siten saamelaiden oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan; sen vaikutukset täyttävät kaivoslain 50 §:ssä asetetut luvan myöntämisen esteet. Kaivoslain 50 §:n 1 momentin mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta 1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaiden kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria, 2) tai heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja kolttialueella ja 3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Saamelaiden oikeus alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan ja kieltään on suojattu perustuslailla. Perustuslain 17 § 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Perustuslain 17 §:n 3 momentin tarkoittamana saamelaiden kulttuurina ja perinteisinä saamelaisina elinkeinoina pidetään poronhoitoa, kalastusta, metsästystä (HE 248/1994 vp ja PeVM 17/1994 vp). Perustuslain 22 § mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Hallituksen esityksessä perusoikeussäännöksiä ottamisessa perustuslakiin todetaan, että säännös ulottaisi julkisen vallan turvaamisvelvollisuuden kansainvälisissä sopimuksissa turvattuihin ihmisoikeuksiin.

Saamelaiskäräjät on niin antamissaan lausunnoissa kuin myönnettyistä luvista tekemissään valituk-sissa vedonnut useisiin kansainvälisen oikeuden velvoitteisiin ja valvontaelinten ratkaisuihin, jotka tulee ottaa huomioon lupaharkinnassa, esimerkiksi:
-Yhdistyneiden kansakuntien (YK) julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (13.9.2007). Julistus vahvistaa aiemmissä kansainvälisissä sopimuksissa taattujen oikeuksien kuulumisen myös alkuperäiskansoille, ja se käsittelee muun muassa alkuperäiskansojen itsemääräämisoikeutta, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia sekä niiden oikeutta maahan, veteen ja luonnonvaroihin.
-YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimus) 27. artikla. Artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa

uskontoaan tai käyttää omaa kieltään. Sopimuksen täytäntöönpanoa valvovan YK:n ihmisoikeuskomitean vuonna 1994 antaman yleiskommentin nro 23 (50) mukaan alkuperäiskansojen kulttuurin katsotaan sisältävän myös niiden maan käyttöön perustuvan elämäntavan ja perinteiset elinkeinot kuten metsästyksen, kalastuksen ja poronhoidon.

-Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen 5 artikla. Artiklassa sopimusosapuolet sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät. Näihin perustekijöihin lasketaan heidän uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä.

-Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen 15 artikla. Artiklassa sopimusosapuolet sitoutuvat luomaan tarpeelliset olosuhteet kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden tehokkaalle osallistumiselle kulttuuri-, yhteiskunta- ja talouselämään sekä erityisesti heitä koskeviin julkisiin asioihin.

-Kansainvälinen ihmisoikeuskomitean YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 27 artiklaan nojautuvat ratkaisut:

o Ihmisoikeuskomitea on ratkaisussaan Ilmari Länsman et al. vs. Suomi 1992 korostanut muun muassa sitä, että saamelaisyhteisön tulee säilyä elinvoimaisena myös tulevaisuudessa ja etteivät pääväestön taloudelliset edut saa vaikeuttaa saamelaisen elämäntavan säilymistä ja kehittämistä.

o Ihmisoikeuskomitea toteaa ratkaisussaan Äärelä et al. vs. Suomi 1997, että alueella aikaisemmin toteutettujen toimien vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin

- Kansainvälisen työjärjestön ns. ILO-sopimus nro 169. Vaikka Suomi ei vielä ole ratifioinut sopimusta, eduskunnan perustuslakivaliokunta on katsonut sopimuksen velvoittavan Suomea ratifioimattakin. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan PeVL 30/1993 vp, että saamelaisten oikeusaseman tasoa ei saa heikentää nykyisestäään, ei edes perustuslainsäätämisyjärjestyksessä annetulla lailla. Suomen hallitus totesi saamelaisten perusoikeuksia koskevan hallitusmuodon muutoksen yhteydessä (HE 248/1994 vp.), että jo ennen sopimuksen ratifiointia on lainsäädännössä ja hallinnossa pyrittävä toimimaan sopimuksen säännösten ja hengen mukaisesti. Saman toisti myös eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta lausunnossaan 1990:11 vp.
- Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (SopS 14/2006). Sopimuksen 5 artiklassa kukin sopimuspuoli sitoutuu tunnustamaan lainsäädännössään maisemat olennaiseksi osaksi ihmisen ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi, sekä sisällyttämään maisemanäkökohdat alue- ja kaupunkisuunnittelupolitiikkaansa sekä kulttuuri-, ympäristö-, maatalous-, sosiaali- ja talouspolitiikkaansa ja muihin toimintaohjelmiin, joilla saattaa olla suoraa tai välillistä vaikutusta maisemaan.

Saamelaisten oikeuksien sisältö ja suoja saavat sisältönsä paitsi voimassa olevasta laista, myös perustuslaista ja kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksista.

Lisäksi saamelaiskäräjät on vedonnut siihen, että hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009 vp.) on perusteluosassa todettu, että saamelaisia koskevat em. perustuslain säännökset, poronhoitolain 2 §:n 2 momentti, KP-sopimus ja Korkeimman hallinto-oikeuden aikaisempi ratkaisukäytäntö (KHO 1999:14) on otettava huomioon kaivoslain mukaisia viranomaispäätöksiä tehtäessä.

Lausunnon yhteenveto

Lupahakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n 2 momentin asettamia vaatimuksia. Tukesin lausuntopyyntö on niin ikään puutteellinen, sillä Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (sis. elinkeinot). Saamelaiskulttuuri on luontosidonnainen kulttuuri, minkä vuoksi kullankaivutoiminnan ympäristövaikutusten selvittäminen on erityisen oleellista, jotta voidaan tarkemmin arvioida luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat konkreettiset haitat saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle. Saamelaiskäräjät katsoo, ettei lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus täyty kaivoslain 38 §:n edellyttämällä tavalla.

Tukesin tulisi ottaa kaivoslain käytännön toteuttamisen linjauksessa huomioon Rovaniemen hallinto-oikeuden päätökset 13/0266/1, 13/0269/1, 13/0268/1 ja 13/0267/1 ja niiden ratkaisuselosteet. Hallinto-oikeus oli erityisesti viitannut saamelaiskäräjien pyytämään neuvotteluun § 38 soveltamisen selvittämiseksi. Vaikka Tukes on valittanutkin päätöksistä, sen tulisi huomioida hovioikeuden ratkaisukäytäntö linjauksissaan siihen asti kun korkein hallinto-oikeus antaa lopullisen ratkaisunsa. Hallinto-oikeuden ratkaisu on kuitenkin tällä hetkellä ennakkoratkaisu kaivoslain soveltamisessa saamelaisten kotiseutualueella. Mikäli hallinto-oikeuden ratkaisut pysyvät voimassa, eikä Tukes ole ottanut niitä huomioon ratkaisukäytännössään, se tulee aiheuttamaan asianosaisille turhaa haittaa ja ylimääräistä vaivaa.

Edellä esitetyn pohjalta saamelaiskäräjät esittää, että Tukes lähettää hakemuksen hakijalle täydennettäväksi ja saamelaiskäräjille uuden lausuntopyyntönsä riittävine 38 §:n mukaisine selvityksineen. Saamelaiskäräjät kehottaa myös Tukesia pyytämään automaattisesti hakijoita täydentämään hakemuksia, jotka eivät täytä kaivoslain § 34 velvoitteita. Tukesin nykyinen menettelytapa aiheuttaa lupahakemusten viivästymistä, ylimääräistä vaivaa viranomaisille ja saamelaiskäräjille ja taloudellisia kuluja. Tukesin tulee kaivosviranomaisena ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti huolehtia siitä, että sillä on riittävät tiedot voidakseen tehdä kaivoslain mukaisia lupapäätöksiä ja että lainsäädännön velvoitteet täyttyvät. Tällainen menettely aiheuttaa sen, että samasta hakemuksesta voidaan antaa hyvin monia lausuntoja, mikä kuormittaa lausunnonantajia ja aiheuttaa turhaa työtä. Saamelaiskäräjät

pyytää edelleen, että sille toimitetaan Metsähallituksen ja Lapin Ely-keskuksen lausunnot asiassa. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueen muut vastaavat luvat sekä maankäyttömuodot (mm. metsätalous) kuten kaivoslain § 38 ja § 50 edellyttävät, sekä aikaisempien toimien kumulatiiviset vaikutukset saamelaiskulttuurille ja sen harjoittamisen edellytyksille. Hakemuksen tietojen perusteella edellytyksiä luvan myöntämiselle ei ole ja saamelaiskäräjät vastustaa luvan myöntämistä sille toimitettujen tietojen perusteella.

Hakijan selitys

Hakijalta pyydettiin selitys Saamelaiskäräjien lausunnon perusteella.

Hakijan selitys 28.4.2014

Aiemmasta hakemuksesta poiketen emme aio käyttää minikaivinkonetta maansiirtoon, tutkimustyöhön taikka alueen entisöintiin elikkä kaivuu tehdään perinteisellä lapiokaivuu menetelmällä. Kaivuupaikat merkitään ympäröimällä varoitusnauhoilla joten niistä ei aiheudu haittaa porotaloudelle. Juuri samalla alueella on ollut valtaus kaksituhatluvun puolessavälissä ja edelliset kaivajat ovat todennet sen kultapitoiseksi(Kaarlo ja Urpo Määttä) Aleelle emme myöskään vie asumuksia(asuntovaunuja). ainoastaan kevytpeitteisiä varastoja kaivuuvälineille. Kulku valtaukselle tapahtuu jo valmiina olevia reittejä esim kelkkareitti.

11) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö hakijan selvityksestä Saamelaiskäräjille 13.5.2014 Saamelaiskäräjien lausunto 23.5.2014

Lausunnon perustelut

Hakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n ja 38 §:n edellytyksiä

Hakemuksesta puuttuvat lisäselvityksestä huolimatta lupaharkinnalle välttämättömät, kaivoslain 34 §:n edellyttämät tiedot. Lain §:n 34 2 momentin mukaan hakemuksessa on oltava lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; selvitystä ei kuitenkaan vaadita siltä osin kuin vaaditut tiedot sisältyvät 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Hakijat eivät lisäselvityksestä huolimatta anna kaivoslain 34 §:n edellyttämiä lupaharkinnan kannalta tarpeellisia ja luotettavia selvityksiä mm. hakijoiden edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa, rajoitusten huomioon ottamisesta, eikä toimintaa koskevista suunnitelmista.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 237/2009 vp: 91) 34 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että lupahakemus tulee vireille hakijan aloitteesta ja tämän edun toteuttamiseksi. Tästä seuraa, että vastuu tarpeellisen ja luotettavan selvityksen hankkimisesta ja esittämisestä kuuluu sille, jonka tavoitteiden ja etujen toteuttamiseksi asia on pantu vireille. Lupaviranomaisen tehtävä olisi huolehtia siitä, että asia tulee selvitettyksi, mikä tarkoittaa muun muassa velvollisuutta huolehtia asianosaisten kuulemisesta ja selvitysten riittävyyden arvioinnista. Edelleen hallituksen esityksessä todetaan, että pykälän 2 momentin 1 kohdan nojalla hakemuksessa tulisi olla selvitys hakijasta, tämän asiantuntemuksesta, teknisestä suorituskyvystä sekä taloudellisista ja muista edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa. Hakemuksessa olisi selvitettävä hakijan taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä kelpoisuutta ja ammatillista pätevyyttä ottaen huomioon hakemuksessa esitetty toiminta. Asiantuntemus voi olla hakijalla itsellään tai hakija osoittaisi, miten käyttöön hankitaan riittävä ja tarvittava asiantuntemus. Hakemuksesta ei esimerkiksi ilmene sitä, ovatko hakijat huuhtoneet aiemmin kultaa. Vaikka lapiokaivu saattaa vaikuttaa koneelliseen kullanhuuhtontaan verrattuna suhteellisen pienimuotoiselta toiminnalta, tulee lupaharkinnassa menetellä kaivoslain edellyttämällä tavalla.

Hakemuksessa todetaan, että alue on saamelaisten kotiseutualuetta ja erityistä poronhoitoaluetta, mutta hakemuksesta ei ilmene miten nämä rajoitukset otetaan huomioon toiminnassa. Lisäselvityksessä hakijat toteavat, että kaivuupaikat merkitään ympäröimällä varoitusnauhoilla joten niistä ei aiheudu haittaa porotaloudelle. Hakijat toteavat myös, että alueella ei harjoiteta mitään sellaista toimintaa, joka vähentää tai uhkaa alkuperäiskansojen oikeutta toteuttaa kulttuuriaan. Saamelaiskäräjät ei näe, että edellä mainittujen väittämien sisällyttäminen hakemukseen täyttää kaivoslain 34 §:n 2 momentin asettamat vaatimukset. Tämä ei myöskään ole linjassa lainkohdan tarkoituksen kanssa: Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 237/2009 vp: 91) 34 §:n 2 momentin 2 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että saamelaisten kotiseutualuetta ja erityistä poronhoitoaluetta koskevassa hakemuksessa olisi kyseisiä alueita koskevat säännökset otettava huomioon esitettävissä selvityksissä.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 237/2009 vp: 92) 34 §:n 2 momentin 5 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että kullanhuuhtontalupahakemuksessa tulisi esittää suunnitelma huuhdottavan kullan etsintää, talteen ottamista ja hyödyntämistä koskevien toimenpiteiden määrästä, laadusta ja aikataulusta. Tällöin olisi erityisesti otettava huomioon 6 §:ssä säädetyt yleiset periaatteet, 24 §:ssä säädetyt rajoitukset sekä 3 §:ssä mainittuun ja muuhun lainsäädäntöön perustuvat kiellot ja rajoitukset, erityisesti luonnonsuojelulakiin ja erämaalakiin perustuvat rajoitukset. Saamelaisten kotiseutualuetta, koltta-alue ja erityistä poronhoitoaluetta koskevissa hakemuksissa olisi suunnitelmassa otettava huomioon näitä alueita koskevat rajoitukset. Hakijat eivät lisäselvityksestä huolimatta anna arviota kaivettavasta määmästä tai selvitystä siitä, miten suunnitelmassa

otetaan saamelaisten kotiseutualuetta ja erityistä poronhoitoaluetta koskevat rajoitukset huomioon.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 237/2009 vp: 93) 34 §:n 6 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että jos malminetsintälupaa, kullanhuuhdontalupaa tai kaivoslupaa koskeva hakemus kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle, vaikutuksia olisi arvioitava saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana, kolttalaissa säädettyjen tavoitteiden kannalta ja erityisellä poronhoitoalueella poronhoidon kannalta. Tätä edellyttää myös kaivoslain 38 §. Hakijat eivät anna riittävää ja luotettavaa selvitystä kullanhuuhdonnan vaikutuksista saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin (katso myös sivun 3 toinen kappale). Hakijat eivät hakemuksessaan tai antamassaan lisäselvityksessä anna kaivoslain 34 §:n edellyttämää selvitystä hankkeen vaikutuksista alueen poronhoitoon, eikä selvitystä siitä, miten poronhoitolain 2 §:n 2 momentissa määritelty alueen käyttöä koskeva rajoite otetaan huomioon hankesuunnitelmassa. Lisäselvityksen toteamus kaivuupaikkojen merkitsemisestä tai hakemuksen arvio hankkeen vaikutuksesta porolaitumiin (Vaikutus porolaitumiin, porotalouteen ja sitä kautta kulttuurin harjoittamiseen on muutamien senttien arvoinen.) ei täytä kaivoslain 34 §:n 2 momentin 6 kohdan eikä 38 §:n edellytyksiä. Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella, erityisellä poronhoitoalueella. Poronhoitolain 2 §:n 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Hakemus ei täytä kaivoslain 26 §:n edellytyksiä

Hakijat hakevat lupaa rakentaa rakennus tai rakennelma kullanhuuhdonta-alueelle. Antamassaan lisäselvityksessä hakijat toteavat, aiemmasta hakemuksesta poiketen, ettei alueelle tuoda asuntovaunuja. Lisäselvityksestä ei kuitenkaan käy ilmi aiotaanko alueelle yhä rakentaa umpi- tai avolaavuja. Lisäselvityksen mukaan alueelle on tarkoitus viedä kevytpeitteisiä varastoja kaivuuvälineille, mutta selvityksestä ei käy ilmi jätetäänkö rungot pystyyn talven ajaksi. Kaivoslain 26 §:n mukaan rakentaminen kullanhuuhdonta-alueella on kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, jos kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön kullanhuuhtojen tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten eikä alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos vastusta rakentamista perustellusta syystä. Hallituksen esityksessä (HE 237/2009 vp: 87–88) todetaan, että poikkeus 1 momentin rakentamiskiellosta edellyttää lisäksi 2 momentin nojalla, että alueen hallinnasta vastaava viranomainen tai laitos tai liikelaitos eli käytännössä Metsähallitus ei vastusta rakentamista perustellusta syystä. Tällainen syy voi olla maisemallinen, aluetta koskevan muun tarpeen tai tarkoituksen huomioon ottaminen etenkin erämaa-alueella ja luonnonsuojelualueella, luonnonsuojeluun liittyvä tai muu näihin verrattava syy. -- Kullanhuuhtoja olisi velvollinen osoittamaan rakentamisen välttämättömyyden. Osoituksena tästä välttämättömyydestä voidaan pitää kullanhuuhtojen aikaisempaa toimintaa ja sen laajuutta sekä vuosittain talteen ottamaa kultamäärää, mikä vastaisi nykytilaa. Lähinnä näiden perusteella kaivosviranomainen arvioisi vuoden aikana

käsiteltävän maa-aineksen määrää sekä sen vaatimaa työtä ja aikaa sekä harkitsisi, onko rakentamista pidettävä välttämättömänä. Kaivosviranomaisen harkinnassa myös rakennuksen tai rakennelman sijainnilla on merkitystä. Jos kullanhuuhdontalupaa hakee sellainen, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta kullanhuuhdonnasta, arvioinnille ei ole riittäviä edellytyksiä eikä rakentamista lähtökohtaisesti voida pitää välttämättömänä.

Hakemuksesta ei ilmene onko hakijoilla aiempaa kokemusta kullanhuuhdonnasta tai kuinka paljon maata aiotaan kaivaa – toiminnan laajuutta ja hakijoiden ammattitaitoa on mahdotonta arvioida annettujen tietojen pohjalta. Hakijat eivät ole antaneet edellä mainittuja selvityksiä, joiden perusteella kaivosviranomaisen kykenisi arvioimaan, onko rakentamista alueelle pidettävä välttämättömänä. Saamelaiskäräjille ei myöskään ole toimitettu Metsähallituksen kantaa rakentamiseen. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan talven ajaksi jätettävät rakennelmat ovat turvallisuusriski sekä poroille että ihmisille, sillä kevytrakenteiset rakenteet eivät kestä kovia talvia. Rakentamiselle ei tule antaa lupaa, koska rakennelmat olisivat kaivoslain § 26 vastaisia.

Kaivoslain 38 §:n toimeenpano ja lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus
Varsinkin vuoden 2013 kuluessa saamelaiskäräjät on lukuisissa lausunnoissaan ja valituksissaan (noin 115 tapausta) kiinnittänyt huomiota siihen, että uuden kaivoslain 38 §:n toimeenpano ei tällä hetkellä toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Uuden kaivoslain 38 § edellyttää kaikkien luvanvaraisten hankkeiden käsittelyä yhteistyössä kaivosviranomaisen, saamelaiskäräjien, paliskuntien ja alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen kanssa. Kaivoslain 38 §:n mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, kolttien kyläkokouksen, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Koska hakemuksen mukaisella kullankaivulla voi olla vaikutuksia koko Ivalon paliskunnan poronhoitoon, tulee lupaviranomaisen pyytää kaivoslain 38 §:n 3 momentin nojalla myös kolttien kyläkokoukselta lausunto.

Kaivoslain 38 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset poronhoidolle. Hakemuksesta ei käy ilmi ovatko hakijat olleet yhteydessä Ivalon paliskuntaan - hakijat toteavat ainoastaan, että alueella toimitaan kymmenien vuosien aikana vakiintuneiden käytäntöjen mukaan, joista Ivalon paliskunnalla ei ole ollut huomauttamista. Ivalon paliskunnan kantaa ei ole toimitettu saamelaiskäräjille myöskään lausuntopyyntöön yhteydessä. Saamelaiskäräjät on aikaisemmissa lausunnoissaan todennut, että maankäyttöön liittyvät lausunnot ja kaivoslain toimeenpanoon liittyvät lausunnot ovat lisääntyneet merkittävästi Ivalon paliskunnassa. Paliskunnilla ei ole palkattuja

asiantuntijajoukkoa ja kaikki paliskuntien toimihenkilöt ovat ammattiporonhoitajia. Mahdollisuudet vastata lausuntopyyntöihin ovat rajalliset. Vaikka paliskunnilla on erinomainen tieto hankkeiden vaikutuksista poronhoitoon ja alueen luonnosta, lausuntojen kirjoittaminen ja hankkeiden arvioiminen suhteessa lainsäädäntöön ja kansainvälisiin velvoitteisiin on vaikeaa ilman erilliskoulutusta ja muiden porotöiden ohella. Paliskunnilla ei ole mahdollisuuksia käsitellä jokaista hakemusta nykyisillä resursseilla ja kaivosviranomaisen toimittamilla tiedoilla. Nykyinen tilanne vaarantaa poronhoitajien oikeusturvan ja kaivoslain toteutumisen, koska paliskunnilla ei ole riittävästi mahdollisuuksia toimia ja osallistua kaivoslain toimenpänön. Saamelaiskäräjät korostaakin, että vaikka paliskunta ei olisikaan lausunut sille tulleesta kaivoslain mukaisesta luvasta, niin se ei tarkoita välttämättä sitä, että paliskunta hyväksyisi luvanmukaisen toiminnan. Saamelaiskäräjät kehottaakin Tukesia olemaan suoraan yhteydessä ao. paliskuntiin, antamaan heille asianmukaiset materiaalit ja siten mahdollisuuden lausua lupahakemuksista.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009vp) ohjataan tarkemmin §:n 38 soveltamista: kaivoslain 38 §:n edellyttämä vaikutusten arviointi on lupaviranomaisen velvollisuus. Kaivoslain 38 §:n mukaan tällöin on otettava huomioon myös hakemuksessa tarkoitettun alueen läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat (kohta 1), mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee (kohta 2) ja muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä (kohta 3). Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämää selvitystä alueella sijaitsevista muista vastaavista luvista, vaan on lausuntopyyntössään kehottanut saamelaiskäräjiä selvittämään alueen vastaavat luvat www.kaivostoiminta.fi/kartta -sivustolta. Kaivoslain 38 §:n mukaan alueen muiden vastaavien lupien selvittäminen ei ole saamelaiskäräjien, vaan lupaviranomaisen velvollisuus. Tukes ei myöskään ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämää selvitystä alueen muista käyttömuodoista eikä luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ja kaivoslain 38 §:ssä asetettu lupaviranomaisen velvollisuus ei näin ollen toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan valmiin kaavakkeen puutteellinen täyttäminen ei myöskään täytä hakijan kaivoslain 34 §:n edellyttämää selvitysvelvoitetta.

Nykyinen käytäntö ei myöskään täytä niitä velvoitteita, jotka on saamelaiskäräjille saamelaiskäräjä-lain 5 §:ssä asetettu: saamelaiskäräjien yleiseen toimivaltaan kuuluvat kaikki saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän alkuperäiskansa-asemaansa koskevat asiat. Kaivoslain 38 §, saamelaiskäräjälakia uudempana lakina, laajentaa kuitenkin neuvotteluelvoitteen yhteistyövelvoitteeksi; laki edellyttää lupaviranomaista tekemään

yhteistyötä saamelaiskäräjien kanssa saamelaisten kotiseutu-aluetta koskevassa lupaharkinnassa.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kaivoslain 38 §:n edellyttämä lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että Tukesin tulisi kaivoslain mukaisia lupia myöntäessään soveltaa kriteereitä, jotka kussakin yksittäistapauksessa pienentäisivät mahdollisia ympäristövaikutuksia ja näin saamelaiselinkeinoille aiheutuvia haittoja mahdollisimman tehokkaasti.

Jotta kaivoslain 38 §:n edellytykset täyttyisivät lainsäätäjän tarkoittamassa mielessä, tulisi lupaviranomaisen myös edellyttää luvan hakijoilta nykyistä laajempaa ja yksityiskohtaisempaa kuvausta käytettävistä menetelmistä ja suunnitellusta toiminnasta kokonaisuutena, sekä konkreettisen arvion luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista luontoympäristöön. Saamelaiskäräjät ehdottaakin, että Tukes kaivosviranomaisena soveltaisi käytännön osoituksena kaivoslain 38 §:n vaikutuksien huomiointisesta ympäristöoikeuden ja –hallinnon BAT (Best Available Technique) ja BEP (Best Environmental Practice) –periaatteita. Periaatteiden käytännön soveltamiseksi Tukesin tulisi selvittää mitkä periaatteet kussakin hakemuksessa tarkoittavat ja edellyttää niiden soveltamista. Tällä tavalla myös saamelaiskäräjille tarjottaisiin kaivoslain 38 §:n edellyttämä mahdollisuus antaa näkemyksensä lupaharkintaan.

Lupaharkinnan kannalta keskeiset saamelaisia koskevat kansainväliset velvoitteet Hakemuksessa tarkoitettu alue kuuluu erityisesti poronhoitoon varatulle, Ivalon paliskunnan, alueelle. Poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Kaivoslain 50 §:n 1 momentin mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtolupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta 1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria, 2) tai heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja koltta-alueella ja 3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Saamelaisten oikeus alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan ja kieltään on suojattu perustuslailla. Perustuslain 17 § 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Perustuslain 17 §:n 3 momentin tarkoittamana saamelaisten kulttuurina ja perinteisinä saamelaisina elinkeinoina pidetään poronhoitoa, kalastusta, metsästystä (HE 248/1994 vp ja PeVM 17/1994 vp). Perustuslain 22 § mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Hallituksen esityksessä perusoikeussäännöksiä ottamisessa

perustuslakiin todetaan, että säännös ulottaisi julkisen vallan turvaamisvelvollisuuden kansainvälisissä sopimuksissa turvattuihin ihmisoikeuksiin.

Saamelaiskäräjät on niin antamissaan lausunnoissa kuin myönnettyistä luvista tekemissään valituksissa vedonnut useisiin kansainvälisen oikeuden velvoitteisiin ja valvontaelinten ratkaisuihin, jotka tulee ottaa huomioon lupaharkinnassa, esimerkiksi:

-Yhdistyneiden kansakuntien (YK) julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (13.9.2007). Julistus vahvistaa aiemmissa kansainvälisissä sopimuksissa taattujen oikeuksien kuulumisen myös alkuperäiskansoille, ja se käsittelee muun muassa alkuperäiskansojen itsemääräämisoikeutta, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia sekä niiden oikeutta maahan, veteen ja luonnonvaroihin.

-YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimus) 27. artikla. Artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään. Sopimuksen täytäntöönpanoa valvovan YK:n ihmisoikeuskomitean vuonna 1994 antaman yleiskommentin nro 23 (50) mukaan alkuperäiskansojen kulttuurin katsotaan sisältävän myös niiden maan käyttöön perustuvan elämäntavan ja perinteiset elinkeinot kuten metsästyksen, kalastuksen ja poronhoidon.

-Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen 5 artikla. Artiklassa sopimusosapuolet sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät. Näihin perustekijöihin lasketaan heidän uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä.

-Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen 15 artikla. Artiklassa sopimusosapuolet sitoutuvat luomaan tarpeelliset olosuhteet kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden tehokkaalle osallistumiselle kulttuuri-, yhteiskunta- ja talouselämään sekä erityisesti heitä koskeviin julkisiin asioihin.

-Kansainvälinen ihmisoikeuskomitean YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 27 artiklaan nojautuvat ratkaisut:

ihmisoikeuskomitea on ratkaisussaan Ilmari Länsman et al. vs. Suomi 1992 korostanut muun muassa sitä, että saamelaisyhteisön tulee säilyä elinvoimaisena myös tulevaisuudessa ja etteivät pääväestön taloudelliset edut saa vaikeuttaa saamelaisen elämäntavan säilymistä ja kehittämistä.

ihmisoikeuskomitea toteaa ratkaisussaan Äärelä et al. vs. Suomi 1997, että alueella aikaisemmin toteutettujen toimien vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin

-Kansainvälisen työjärjestön ns. ILO-sopimus nro 169. Vaikka Suomi ei vielä ole ratifioinut sopimusta, eduskunnan perustuslakivaliokunta on katsonut sopimuksen velvoittavan Suomea ratifioimattakin. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan PeVL 30/1993 vp, että

saamelaisten oikeusaseman tasoa ei saa heikentää nykyisestään, ei edes perustuslainsäätämisyjärjestyksessä annetulla lailla. Suomen hallitus totesi saamelaisten perusoikeuksia koskevan hallitusmuodon muutoksen yhteydessä (HE 248/1994 vp.), että jo ennen sopimuksen ratifiointia on lainsäädännössä ja hallinnossa pyrittävä toimimaan sopimuksen säännösten ja hengen mukaisesti. Saman toisti myös eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta lausunnossaan 1990:11 vp.

-Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (SopS 14/2006). Sopimuksen 5 artiklassa kukin sopimuspuoli sitoutuu tunnustamaan lainsäädännössään maisemat olennaiseksi osaksi ihmisen ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi, sekä sisällyttämään maisemanäkökohdat alue- ja kaupunkisuunnittelupolitiikkaansa sekä kulttuuri-, ympäristö-, maatalous-, sosiaali- ja talouspolitiikkaansa ja muihin toimintaohjelmiin, joilla saattaa olla suoraa tai välillistä vaikutusta maisemaan.

Saamelaisten oikeuksien sisältö ja suoja saavat sisältönsä paitsi voimassa olevasta laista, myös perustuslaista ja kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksista.

Lisäksi saamelaiskäräjät on vedonnut siihen, että hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009 vp.) on perusteluosassa todettu, että saamelaisia koskevat em. perustuslain säännökset, poronhoitolain 2 §:n 2 momentti, KP-sopimus ja Korkeimman hallinto-oikeuden aikaisempi ratkaisukäytäntö (KHO 1999:14) on otettava huomioon kaivoslain mukaisia viranomaispäätöksiä tehtäessä.

Lausunnon yhteenveto

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 7.6.2012 linjannut, ettei se lähtökohtaisesti vastusta lapiokaivumenetelmään perustuvien kullanhuuhtontalupien myöntämistä sellaisille alueille, joilla on jo ennestään harjoitettu kullankaivutoimintaa. Lupahakemusten puoltaminen edellyttää kuitenkin, että kaivoslain 34 §:n 2 momentin asettamat edellytykset täyttyvät ja lupaharkinnassa menetellään kaivoslain 38 § ja 50 § edellyttämällä tavalla. Lupahakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n 2 momentin ja 38 §:n asettamia vaatimuksia. Tukesin lausuntopyyntö on niin ikään puutteellinen, sillä Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (sis. elinkeinot). Saamelaiskulttuuri on luontosidonnainen kulttuuri, minkä vuoksi kullankaivutoiminnan ympäristövaikutusten selvittäminen on erityisen oleellista, jotta voidaan tarkemmin arvioida luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat konkreettiset haitat saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle. Saamelaiskäräjät katsoo, ettei lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus täyty kaivoslain 38 §:n edellyttämällä tavalla.

Tukesin tulisi ottaa kaivoslain käytännön toteuttamisen linjauksessa huomioon Rovaniemen hallinto-oikeuden päätökset 13/0266/1, 13/0269/1, 13/0268/1 ja 13/0267/1 ja niiden

ratkaisuselosteet. Hallinto-oikeus oli erityisesti viitannut saamelaiskäräjien pyytämään neuvotteluun § 38 soveltamisen selvittämiseksi. Vaikka Tukes on valittanutkin päätöksistä, sen tulisi huomioida hovioikeuden ratkaisukäytäntö linjauksissaan siihen asti kun korkein hallinto-oikeus antaa lopullisen ratkaisunsa. Hallinto-oikeuden ratkaisu on kuitenkin tällä hetkellä ennakkoratkaisu kaivoslain soveltamisessa saamelaisten kotiseutualueella. Mikäli hallinto-oikeuden ratkaisut pysyvät voimassa, eikä Tukes ole ottanut niitä huomioon ratkaisukäytännössään, se tulee aiheuttamaan asianosaisille turhaa haittaa ja ylimääräistä vaivaa.

Edellä esitetyn pohjalta saamelaiskäräjät esittää, että Tukes lähettää hakemuksen hakijalle täydennettäväksi ja saamelaiskäräjille uuden lausuntopyynnön riittävine 38 §:n mukaisine selvityksineen. Saamelaiskäräjät kehottaakin, että Tukes pyytäisi automaattisesti hakijoita täydentämään hakemuksia, jotka eivät täytä kaivoslain § 34 velvoitteita. Tukesin nykyinen menettelytapa aiheuttaa lupahakemusten viivästymistä, ylimääräistä vaivaa viranomaisille ja saamelaiskäräjille ja taloudellisia kuluja. Tukesin tulee kaivosviranomaisena ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti huolehtia siitä, että sillä on riittävät tiedot voidakseen tehdä kaivoslain mukaisia lupapäätöksiä ja että lainsäädännön velvoitteet täyttyvät. Tällainen menettely aiheuttaa sen, että samasta hakemuksesta voidaan antaa hyvin monia lausuntoja, mikä kuormittaa lausunnonantajia ja aiheuttaa turhaa työtä. Saamelaiskäräjät pyytää edelleen, että sille toimitetaan Metsähallituksen ja Lapin ELY-keskuksen lausunnot asiassa. Myös kolttien kyläkokoukselta tulee pyytää kaivoslain 38 §:n 3 momentin mukainen lausunto, sillä kullankaivulla voi olla vaikutuksia koko Ivalon paliskunnan poronhoitoon. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueen muut vastaavat luvat sekä maankäyttömuodot (mm. metsätalous) kuten kaivoslain § 38 ja § 50 edellyttävät, sekä aikaisempien toimien kumulatiiviset vaikutukset saamelaiskulttuurille ja sen harjoittamisen edellytyksille. Hakemuksen tietojen perusteella edellytyksiä luvan myöntämiselle ei ole ja saamelaiskäräjät vastustaa luvan myöntämistä sille toimitettujen tietojen perusteella.

12) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 19.11.2015

Ivalon paliskunta ei ole jättänyt lausuntoaan hakemuksesta.

13) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 19.11.2015

Metsähallituksen lausunto 26.11.2015

Alueella on tarkoitus suorittaa ensivaiheessa lapiokaivua. Lupahakemuksessa on mainittu myös tarvittaessa minikaivurin käyttäminen.

Hakemuksessa annetuista tiedoista poiketen alue kuuluu Metsähallituksen luontopalveluille. Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä.

Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei tunneta muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Alueen muinaisjäännöksiä ja muita kulttuuriperintökohteita ei ole

kartoitettu, joten jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet tulee ottaa huomioon maankäytössä.

Hakemuksessa on mainittu, että tutkimuksissa voitaisiin käyttää tarvittaessa apuna minikaivinkonetta. Hakijoiden on haettava ympäristölupa koneelliseen kullankaivuun Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta, mikäli heillä on aikomus käyttää kaivinkonetta kullankaivussa. Minikaivinkoneen käyttö maisemoinnissa vaatii maanomistajan luvan. Hakijat ovat hakemuksessaan esittäneet, että "Rönkönojan kummallakin puolella on laaja metsäautotie- ja uraverkosto, joita pitkin pääsee puron rantaan saakka". Metsähallitus toteaa, että varsinaisia metsäautoteitä ei alueella ole. Haetulle kullanhuhdonta-alueelle ei ole mahdollista päästä autolla eikä viedä asuntovaunuja. Metsähallitus kehottaa hakijoita laajentamaan hakemusalueen alueen koillispuolella kulkevan tien suuntaan siten, että asuntovaunut voidaan sijoittaa kullanhuhdonta-alueelle kaivukauden ajaksi.

Metsähallitus huomauttaa myös, että kaikenlaisten rakennusten ja rakennelmien rakentaminen kullanhuhdonta-alueelle vaatii Turvallisuus- ja kemikaaliviraston luvan. Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa

mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostuslaitailla.

- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuhdonta-alueen sisäpuolella. Mahdollisille rakennelmille ja rakennuksille on hankittava etukäteen luvat.

- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä

maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.

- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:

- o Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.

- o Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.

- o Ajoneuvoilla liikkuminen alueella vaatii Metsähallituksen luvan.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyynnössään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen

perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi."

Kyseisen kullanhuuhtontalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen.

Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä-Kuttura-Ivalojoeki — alueen kullanhuuhtontalupa-alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen luontopalvelut ei osaa arvioida.

14) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 19.11.2015

Saamelaiskäräjät on ilmoittanut 21.12.2015 saapuneella sähköpostilla, että saamelaiskäräjillä ei ole lausuttavaa lupahakemuksesta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Saamelaiskäräjille on toimitettu 19.11.2015 kuulemisen yhteydessä selvityksen antamista varten kaikilta osin selkeä ja kattava aineisto saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana mahdollisesti häiritsevistä alueiden käyttömuodoista. Toimitettu aineisto sisälsi kaivosviranomaisen laatiman selvityksen karttaliitteineen, josta käy ilmi hakemusalue, sen läheisyydessä olevat vastaavat muut luvat ja maankäyttömuodot. Lisäksi Saamelaiskäräjille on toimitettu luettelo linkeistä, mistä selvityksen tausta-aineistoon voi tutustua sekä tarjouduttu pyynnöstä toimittamaan tausta-aineisto myös paperisena Saamelaiskäräjien käyttöön.

Lupaharkinta on tapahtunut kaivoslain 6 luvun mukaisesti. Lupaharkintaan sisältyy muun muassa toiminnasta ja muista lupa-alueen läheisyydessä olevista maankäyttömuodoista aiheutuvan yhteisvaikutuksen arviointi muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Kaivoslain 33 §:n mukaan kaivosviranomaisen ratkaisee kullanhuuhtontalupia koskevat asiat. Selvitysten antamisen jälkeen saamelaiskäräjät on todennut, että sillä ei ole lausuttavaa hakemuksesta.

Muut lausunnoissa esitetyt seikat, joihin kaivosviranomaisella on toimivalta, on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

- Liite 1. Valitusosoitus
- Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
- Liite 3. Selvitys kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteistä
- Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen
- Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Ivalon paliskunta
Inarin kunta
Lapin ELY-keskus
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

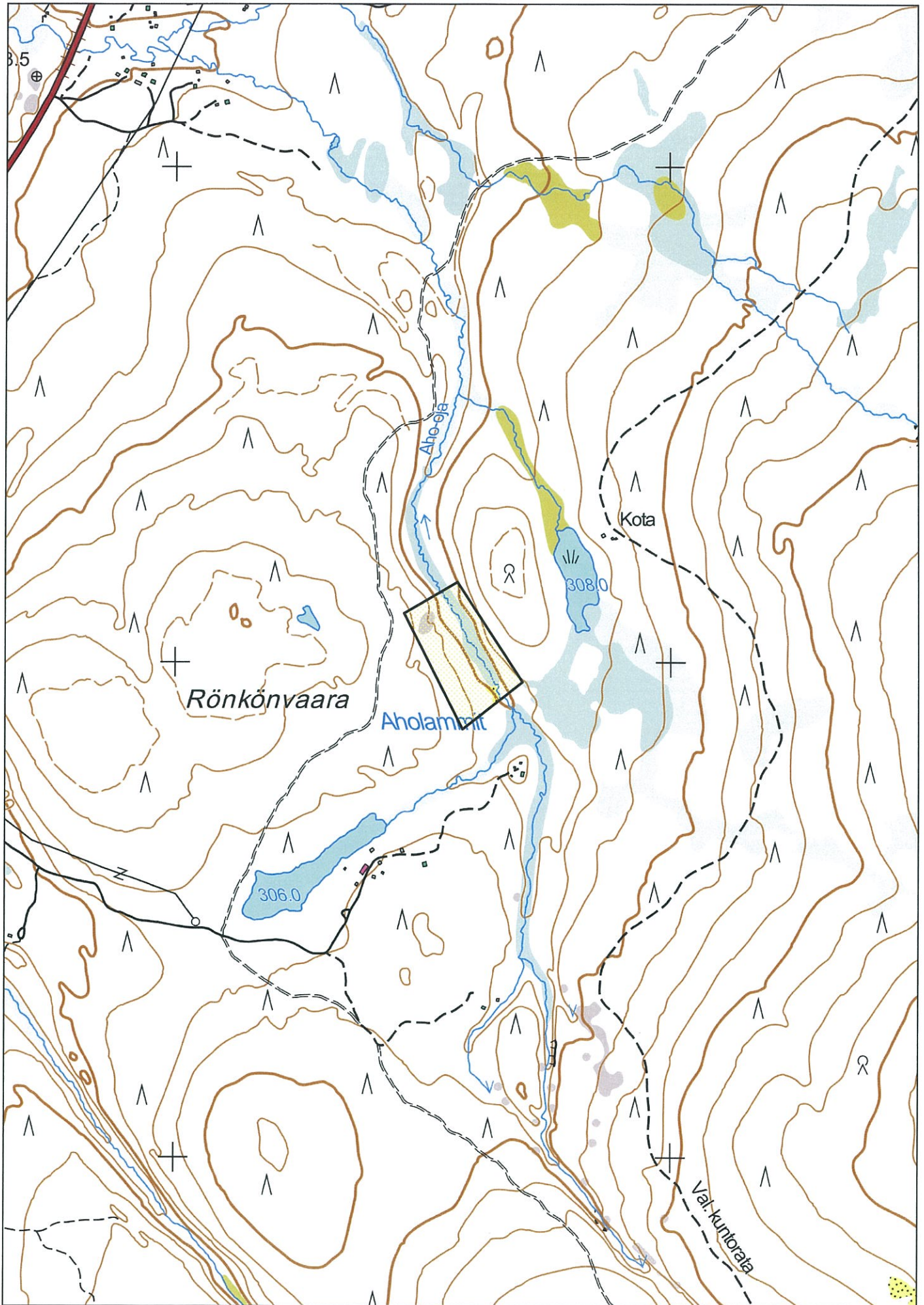
Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)



Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2013:0036 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 168. Hakemuksia on vireillä 143. Hakemuksista 47 kpl on jatkohakemuksia tällä hetkellä voimassa oleville luville ja yhteensä 93 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luville. (lähde: Kaivosrekisteri 22.2.2016). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20%, koska lupa-alueen maksimikoko pieneni 7 hehtaarista 5 hehtaariin.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan. Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-hakemusalue HL2013:0036 (3,5 ha) sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle, metsätalousalueelle, Rönkönvaaran itäpuolella.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286000 ha. Poronhoidon kannalta tärkeitä rakenteita tai tunnettuja laidunalueita ei sijaitse lupa-alueella tai sen läheisyydessä.

Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 64 kpl kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 300ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 3 kpl (7,5 ha). Alueen läheisyydessä on vireillä myös 5 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia pinta-alaltaan 22 ha, joista kolme on jatkohakemusta hakemushetkellä voimassa olleelle luvulle.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuotuinen kaivumäärä on enintään 100m³.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Rönkönvaaran alue kuuluu Metsähallituksen hallinnoimaan alueeseen joka on Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelmassa merkitty virkistysmetsäalueeksi. Alueella ei tulla suorittamaan metsätaloudellisin toimintaperiaattein tapahtuvaa hakkuutoimintaa.

Metsähallitus ei linjauksensa mukaisesti myy kyseessä olevan alueen läheisyydestä maa-alueita.

Liite 3

Alueen välittömässä läheisyydessä eteläpuolella on matkailupalveluiden ohjelmapalvelualueeksi kaavoitettu alue, jolle ei ole oikeutta rakentaa loma-asuntoja. Lisäksi alueen läheisyydessä, noin kilometrin päässä on kaavoitettu kaksi loma-asuntoaluetta, jotka on tarkoitettu perinteiselle harvalle loma-asutukselle.

Uusia vuokrasopimuksia tehtäessä Metsähallitus kuulee alueen paliskuntaa ennen sopimuksen tekemistä.

Näiden lisäksi Metsähallitus on laatinut paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteistyösopimuksen, jossa määritellään Metsähallituksen ja paliskunnan yhteistoiminta erilaisten maankäyttömuotojen yhteydessä.

Lupahakemusalueella ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta. Alueen läheisyydessä länsipuolella kulkee moottorikelkkareitti ja itäpuolella hieman kauempana kesä- ja talvikäytössä oleva kävely-/pyöräily-/hiihtoreitti sekä rakennettu tulipaikka

Lupahakemusalueella tai sen läheisyydessä ei ole poronhoitoon liittyviä rakennelmia.

Metsähallitus myy metsästyslupia lupa-alueelle ja sen läheisyyteen. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästysoikeus alueella. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen mitoittamisessa.

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuuhdontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhuuhdontaluvan HL2013:0036 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta. Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavan luvan lupaehdot kyseisellä lupa-alueella turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Lupakäsittelyn yhteydessä ei myöskään ole tullut esiin aiemman luvan toiminnasta mitään sellaisia seikkoja, että toiminnan jatkamiselle olisi kaivoslain mukaista estettä.

Lisäksi hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma (<http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/mt/mt38-1.pdf>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus (<http://www.metsa.fi/-/metsahallitus-paliskuntain-yhdistys-ja-paliskunnat-tiivistavat-yhteistyota>)

Saariselän virkistysalueen sivusto (<http://www.luontoon.fi/saariselka>)